

ФОРМИ ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ ІЗ СТУДЕНТАМИ – ЛІКУВАЛЬНИКАМИ З ВИВЧЕННЯ ОСНОВ ФІТОТЕРАПІЇ

Малкович Н.М., Бобкович К.О.

Буковинський державний медичний університет, Чернівці, Україна

Основним завданням викладачів вищих навчальних закладів є не тільки формування спеціаліста, здатного виконувати свої основні професійні обов'язки, але й виховання творчої особистості, яка здатна генерувати нові ідеї, продукувати та застосовувати сучасні підходи до діагностики та лікування захворювань [3]. Одним із невичерпних джерел професійного натхнення для лікарів-новаторів є народні методи лікування, зокрема фітотерапевтичний метод.

На кафедрі пропедевтики внутрішніх хвороб Буковинського державного медичного університету близько двадцяти років глибоко вивчаються питання застосування природних засобів в терапевтичних схемах різних захворювань внутрішніх органів. Ерудований сучасний спеціаліст за вимогами часу вимушений володіти знаннями щодо можливостей застосування натуральних та преформованих фітотерапевтичних засобів, оскільки вони ефективно доповнюють та оптимізують схеми комплексного лікування в клініці внутрішньої медицини. Тому викладачі прагнуть передати здобутий досвід студентам та молодим лікарям.

Проблема полягає в тому, що засвоєння основ фітотерапії та загалом фітотерапевтичного методу лікування не передбачене навчальною програмою для лікарів-лікувальників. Водночас, знання даного предмету, вивчення діючих речовин лікарських рослин є підґрунтям для розуміння сучасної фармакології та фармакотерапії.

Одним з базових принципів свідомості навчання є постулат, що знання передати не можна. Вони стають надбанням людини лише в результаті самостійної свідомої діяльності [2]. Однією з форм реалізації даного принципу є залучення студентів до інтерактивних методів навчання, що досить успішно реалізуються в процесі позааудиторної роботи.

Зокрема, це робота студентів в науковому гуртку. Викладачами враховується різний рівень знань та практичних навичок у студентів різних курсів. Так, із студентами III курсу, що тільки починають працювати в умовах клініки, на засіданнях наукового гуртка проводиться курація хворих з різними варіантами патології внутрішніх органів. Далі практикується обговорення застосовуваних методів лікування, в тому числі можливості застосування

фітотерапевтичних засобів. Заняття зі студентами проводяться в інтерактивній формі.

Багатогранність фітотерапевтичного методу лікування, комплексність та полівалентність дії фізіологічно активних сполук лікарських рослин сприяють зростанню інтересу серед студентів до застосування фітопрепаратів у клінічній практиці. Підкреслюється особлива актуальність фітотерапії у комплексному лікуванні хворих із функціональними розладами серцево-судинної системи, захворювань бронхолегеневого апарату та травного каналу, гепатобіліарної системи.

Досить цікавими, але водночас проблемними для організації є дискусійні інтерактивні методики навчання для студентів-гуртківців старших курсів та лікарів-інтернів (діалог, групова дискусія, розбір ситуацій з практики). По-перше, дані методики передбачають додаткову, більш глибоку, підготовку студентів-гуртківців з певного питання і, по-друге, попередню скрупульозну роботу викладача з планування даного засідання, підбір обговорюваної тематики, залучення тематичних хворих тощо. В ході реалізації даних педагогічних методик є можливість уточнити особливості дозування фітозасобів, акцентується увага на наявності готових лікарських форм, в основі яких лежить переробка лікарської рослинної сировини та екстракція певних фізіологічно активних речовин. Цікавими для дискусії є питання щодо безпеки застосування окремих лікарських рослин у пацієнтів з певними фоновими станами: при цукровому діабеті, вагітності та годуванні груддю тощо. Дані педагогічні методики дозволяють краще розкрити основні підходи до оволодіння фітотерапевтичним методом лікування, розширити горизонти суб'єктивної наукової творчості студентів та молодих лікарів.

Зрозуміло, що застосування згаданих методик дозволяє виявити найбільш активних студентів та залучити їх до науково-дослідної роботи. В тому числі нами застосовуються рекомендовані та опрацьовані у вищих навчальних закладах України форми даної активності [2] - індивідуальна та групова робота викладачів зі студентами, які займаються науковими дослідженнями, участь студентів у науково-практичних конференціях тощо.

Загалом у роботі зі студентами-гуртківцями застосовуються наступні види науково-дослідної роботи: аналіз наукової літератури; систематизація матеріалів опрацювання літературних джерел; добір наукової літератури, складання бібліографій з визначених тем;

підготовка наукових повідомлень і рефератів; наукові доповіді, тези; наукові статті [2].

Викладачами кафедри широко залучаються до науково-дослідної роботи студенти-іноземці. Український фармацевтичний ринок все більше відкривається для імпортованих фітотерапевтичних засобів. Поряд зі знайомими локальними лікарськими рослинами досить часто використовуються рослини-екзоти – вихідці з інших континентів. Наукове спілкування зі студентами-іноземцями дозволяє розширити наш кругозір щодо застосування даних рослин у місцях їх розповсюдження, зокрема дозування, форми використання, можливі етнічні особливості дії засобу. Досить згадати, що, наприклад, аюрведичні фітотерапевтичні традиції нараховують кілька тисяч років та ознайомлення з ними сприяє поглибленню знань і студентів, і викладачів у галузі, що вивчається.

Ще однією формою активного вивчення фітотерапевтичного методу лікування є проведення наукових досліджень щодо впливу певних фітозасобів на перебіг хвороби у досліджуваних хворих, показники лабораторно-інструментальних методів дослідження тощо. Особливістю даної роботи є її довгостроковість (дослідження часто проводять впродовж 1-2 років), необхідність в оволодінні студентів статистичними методами обробки отриманих даних. Цінність даного методу полягає в тому, що студенти наочно впевнюються в ефективності досліджуваних фітотерапевтичних методик, оволодівають навичками проведення науково-дослідної роботи.

Значна кількість фармацевтичних засобів, створених на основі переробки фітосировини, позитивні якості фітозасобів, комплексність та багатогранність їх активності, значна прихильність пацієнтів до фітотерапевтичного методу лікування роблять необхідним впровадження аудиторних курсів з основ фітотерапії у студентів вищих навчальних медичних вузів. Це розширить обізнаність студентів у застосування різноманітних методів лікування та значно покращить якість підготовки спеціалістів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кобзар А.Я. Фармакогнозія в медицині / А.Я. Кобзар. – К.: «Медицина», 2007. – С. 11-14.
2. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи / Навчальний посібник. - К.: Знання, 2005.- 486 с.
3. Нечаєв В.М. Методика викладання у вищій школі / Навчальний посібник.- К.: Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.

SUMMARY

THE TYPES OF EXTRAAUDITORY WORK WITH MEDICAL STUDENTS FROM STUDY OF BASES OF PHYTOTHERAPY

Malkovych N.M., Bobkovych K.O.

Possible ways of extraauditory tuition technologies realization in the pre-diploma educational system from study of bases of phytotherapy were studied. The interactive tuition technologies may be implemented during performance of investigatory work about clinical phytotherapy for medical students.